

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΟΔΙΚΩΝ

Ἐναγνωσθεῖσα ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Ἀγγέλου Βλάχου τῆ 27 Ὀκτωβρίου
ἐν τῷ Ζαππείῳ μεγάρῳ.

Κύριοι,

Ὁ ἔχων διάθεσιν καὶ δύναμιν ψυχικὴν νὰ λησμογήσῃ ἐπὶ μικρὸν τὰ κυκλοῦντα αὐτὸν ποικίλα, οὐχὶ δὲ πάντως εὐχάριστα φαινόμενα τοῦ ὕλικου καὶ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου καί, κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τὰ ὦτα πρὸς ὅ,τι ἀκούει καὶ βλέπει, νὰ ἐξαρθῇ ὡς ἐν ὄνειρῳ εἰς ὕψηλότεραν περιωπὴν καὶ ἐπισκοπήσῃ τὸν σύγχρονον πνευματικὸν βίον τοῦ ἔθνους ἀπὸ γαληνιαίας σκοπιάς, εἰς ἣν οὔτε τοῦ μικροῦ πάθους ἀναβαίνει ὁ κακόγλωσσος μῶμος, οὔτε τῆς ἐγκαθέτου καλακείας ὁ φιλοπρόσωπος λίβανος, παράδοξον καὶ ἀνώμαλον θὰ ἴδῃ θέαμα ἀπλούμενον πρὸ τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ ὁμμάτων. Πολλοὺς μὲν, τοὺς πλείστους ἴσως τῶν κλάδων τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν δένδρου θέλει προσίδει ἀδρυνομένους ἐκ περισσεύοντος χυμοῦ καὶ θάλλοντας ἐκ σφοίγου, ἄλλους δὲ τούναντίον ἐγγὺς αὐτῶν ἰσχυροὺς ἐξ ἀτροφίας, ἀραιὰ δὲ που καὶ που φύοντας τὰ ὑπωχρα καὶ ἰσθηνικά των φύλλα. Παρὰ τοὺς χλοεροὺς καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εὐκάρπους θαλλοὺς τῆς ἐπιστημονικῆς παραγωγῆς θέλει παρατηρήσει αὐχμηροὺς καὶ διψῶντας τοὺς κλώνας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν φιλολογίας, ἐγγὺς δὲ τοῦ στιβαροῦ καὶ ὀσημέραι κρατυνομένου κλάδου τῆς δημοσιογραφίας, καὶ ἰδίως τοῦ καθ' ἡμέραν τύπου, λιποψυχούντα σχεδὸν τὸν ποιητικὸν βλαστόν.

Πόθεν καὶ διατὶ ἡ ἄνισος αὕτη βλάστησις; Ἐπεκράτησεν ἄρα γε καὶ ἐπὶ τῆς πνευματικῆς ἡμῶν παραγωγῆς ὁ βαρὺς νόμος τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος καὶ ἀπερρόφησεν οὕτω οἱ μείζονες καὶ κραταιότεροι κλάδοι πάσαν τῶν μικροτέρων καὶ ἀσθενεστέρων τὴν ζωικὴν ἰκμάδα; Μετεβλήθη ἄρα γε καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς ἀλλαγῆ τῆς Εὐρώπης, ὁ πνευματικὸς ἀγρὸς εἰς πνευματικὴν ἀγοράν, διεπομένην ὑπὸ τοῦ ἀδυσωπῆτου νόμου τῆς προσφοράς καὶ ζητήσεως, καὶ διὰ τοῦτο δὲν παράγει πλέον ἄλλο ἢ ὅ,τι ἐξοδεύεται; Εἶνε λοιπὸν — καὶ ἂν εἶνε, ἔπρεπεν οἱ ὄροι τοῦ καθ' ἡμῶν πνευματικοῦ βίου νὰ ἦνε κατὰ τοῦτο ὅμοιοι καὶ ἀνάλογοι πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, ὅπου παρά-

γει σήμερον ὁ διανοητικὸς ἀγρὸς ὅ,τι σπείρει μὲν συνήθως ὁ ἄπληστος πόθος χρήματος μᾶλλον ἢ δάφνης, δρέπει δὲ νοχελῶς ἢ καλαισθησία δυσορέκτου κοινοῦ, διώκοντος αἰσθητικὸν μᾶλλον κνισμὸν ἢ ἀπόλαυσιν διανοητικὴν; Ἐγηράσαμεν λοιπὸν τσοῦτον καὶ ἡμεῖς πρὶν ἢ νεάσωμεν, πρὶν ἢ ἀνδρωθῶμεν, καὶ συγγηράσαντες μεθ' ἡμῶν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀνοίγουσι πλέον τὰ χεῖλη, διότι δὲν προσδοκῶσιν ἀρκοῦσθαι καὶ ψηλαφητῆν τοῦ ἔσματος αὐτῶν ἀμοιβῆν; Ἡ μὴ βαθύτερος καὶ ἄλλος, λυπηρότερος δὲ πάντως, εἶνε ὁ λόγος τῆς ποιητικῆς ἡμῶν ἀκαρπίας, καὶ ὁ λόγος οὗτος εἶνε στερωσις ἴσως τῆς δημιουργοῦ ποιητικῆς εὐφύας; ἐξανέμωσις ἴσως τοῦ ποιητικῶν σπόρου, τοῦ φουμένου ἄλλως καὶ ἐπὶ τῆς αὐχμηροτάτης γῆς καὶ ὑπὸ τὸν δυσμενέστατον οὐρανόν;

Οὔτε τῆς παρούσης ὥρας καὶ τῆς ὑμετέρας εὐμενοῦς ὑπομονῆς μακροτέρα ἤθελεν εἶναι λεπτομερῆς ἐξέτασις τοῦ ζητήματος. Διστάζομεν ὅμως — καὶ τὸν παρήγορον τοῦτον δισταγμὸν ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ ἐκδηλώσωμεν ἐνταῦθα — διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν τὸν τελευταῖον ἐκείνου λόγον, ὡς τὸ ἀληθές αἷτιον τῆς ποιητικῆς ἡμῶν ἀφορίας. Ὑποθέτομεν δὲ μᾶλλον ὅτι, ὡς περὶ παντοῦ ἄλλα ἀφομοιώθημεν καὶ ἀφομοιούμεθα ὀσημέραι πρὸς τὴν Ἑσπερίαν, ὕφιστάμεθα κατ' ἀνάγκην καὶ ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν παραγωγὴν τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀφθόνως εἰσκομισθέντων ὄρων τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου.

Καὶ ἄλλοτε, πολὺ πρὶν ἢ τοῦ Δάρβιν αἱ βαρῶσμοι λέξεις struggle for life καταστῶσι τὸ σύμβολον τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως, ἠγωνίζοντο οἱ ἄνθρωποι τὸν περὶ ζωῆς ἀγῶνα, διότι ἀγὼν ὑπῆρξε πάντοτε καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ διαρκῆς ἀγὼν εἶνε ὁ βίος. Ἀλλὰ τὸν ἀγῶνα ὅμως τοῦτον ἠγωνίζοντο οἱ πρὸ ἡμῶν ἐν πλήρει συνειδήσει τοῦ ἀδαμάστου κράτους τοῦ ἐξῶ κόσμου, ἐν βαθεῖᾳ ἐπιγνώσει τῆς μεμονωμένης αὐτῶν ἀδυναμίας. Προσεπάθουν νὰ μὴ ἡττηθῶσιν, ἀλλὰ δὲν ὠνειρεύοντο καὶ

νά νικήσωσι μηδὲ πάντοτε νά νικῶσι, διότι συν-
ησθάνοντο ἴσως ὅτι τελεία καὶ ὀριστικὴ νίκη εἶνε
ὄνειρον μόνον καὶ ὄνειρον ἀνεκπλήρωτον. Ἄπεδέ-
χοντο τὴν ζῶν ὁποῖα πράγματι εἶνε, προσεπάθουν
νά συμβιβασθῶσι πρὸς αὐτὴν καὶ ὑποχωροῦντες,
ὅσάκις δὲν ἠδύνατο νά προχωρήσωσι, περιστέλλο-
λον τὰς ἀνάγκας των, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων
καὶ τῶν πόρων αὐτῶν. Δὲν διέπρεπεν ἴσως ὁ βιω-
τικὸς ἐκεῖνος ἀγὼν ἐπὶ μεγαλείῳ καὶ θορύβῳ καὶ
πατάγῳ, ἀλλὰ διέπρεπεν ὅμως ἐπὶ φρονήσει καὶ
αὐταρκειᾷ. Ὀλίγους εἴλκυε τότε ἡ ἀνάντης
ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὸν ἐκ παντὸς τρόπου πλοῦτον
καὶ τὴν διὰ πάσης θυσίας χλιδὴν, ἀλλὰ καὶ ὀλί-
γα ἦσαν τὰ κάτω τῆς ὁδοῦ κυλιόμενα θύματα
τῆς ἄφρονος ἀναβάσεως. Ὀλίγοι ἦσαν οἱ εἰς Κό-
ρινθον πλέοντες, ἀλλὰ καὶ ὀλίγοι οἱ ναυαγοί·
ὀλίγοι οἱ ἑκατομμυριοῦχοι, ἀλλὰ καὶ ὀλίγοι οἱ
θῆτες. Σήμερον τὰ πράγματα μετεβλήθησαν.

Δὲν ἀγωνιζόμεθα πλέον εἰς περιστολὴν τῶν
ἡμετέρων ἀναγκῶν ἀναλόγως πρὸς τὰς ἡμετέ-
ρας δυνάμεις, ἀλλ' ἐντείνομεν τὸναντίον τὴν
δύναμιν ἡμῶν εἰς θεραπείαν πάσης ἀνάγκης,
πραγματικῆς ἢ φανταστῆς, ἢ γενεᾶ ἐν ἡμῖν ὁ
ἄπληστος πόθος τῆς ὑλικῆς εὐμαρείας. Δὲν πε-
ριορίζομεν πλέον ἀλλ' αὐξάνομεν μάλιστα καὶ
δεινούμεν τὸν ἀγῶνα, ἄθλον δ' αὐτοῦ ἐπινίκιον ἐ-
πιζητοῦμεν τὸν πλοῦτον, διότι μόνον τὰς διὰ τοῦ
πλοῦτου θεραπευομένης ἀνάγκης ὑπολαμβάνο-
μεν ἀξίας ἡμῶν.

Ἡ ὑλιστικὴ αὕτη τάσις πάσης σχεδὸν βιω-
τικῆς ἐνεργείας, ἡ ἀπὸ ἐτῶν ἤδη ἐν Εὐρώπῃ ἀ-
ποτελοῦσα τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ λή-
γοντος αἰῶνος, ἐξετάθη, ὡς μὴ ὄφελε, καὶ παρ'
ἡμῖν — παρὰ πᾶσαν τὴν νεαρότητα τοῦ πολιτικοῦ
ἡμῶν βίου — ἐπέδρασε δὲ δυστυχῶς καὶ ἐπὶ τῆς
πνευματικῆς δραστηριότητος τοῦ ἔθνους. Οὐδὲν
ἄρα παράδοξον, ἂν ἀφρονῶσι μὲν σήμερον παρ'
ἡμῖν οἱ ἐργάται τῶν κερδοφόρων ἐπιτηδευμάτων,
λειψανδροῦσι δὲ τὸναντίον οἱ ναοί, οἱ μὴ δυνάμε-
νοι ἔχει μόνον νά παχύνωσιν, ἀλλὰ μηδὲ νά θρέψωσι
κἄν τοὺς ἐν τῷ ναῷ δουλεύοντας. Οὐδὲν παρά-
δοξον, ἂν πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς ἀδύτοις τοῦ ποιη-
τικοῦ ναοῦ μυσταγωγούντων προτιμῶσι τῆς ἀ-
κάρπου μουσοληψίας τὴν ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ ναοῦ
ἐμπορίαν κηρίου καὶ λιθάνου.

Τοὺς λόγους τούτους ἴσως ὑπολάβωσιν οἱ πα-
ρέχοντές μοι τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν εὐμενῆ
αὐτῶν ἀκρόασιν ὡς ὑπαγορευομένους πιθανῶς ἐξ
ἐκτάκτου τινὸς καὶ ἀσυνήθους πτωχείας τοῦ ἐφε-
τεινοῦ Φιλαδέλφειου ἀγῶνος, καὶ ἐκ τῆς λύπης
ἢ ἡσθάνθησαν ἴσως οἱ εἰς κρίσιν αὐτοῦ παρακλη-
θέντες, βλέποντες τὸ μὲν ἔργον αὐτῶν ἀπλοποι-
ούμενον εἰς ἀμερικανομέριμναν, αὐτοὺς δὲ εἰς κρι-
τάς in partibus ... absentium. Δὲν ἔχει ὅμως
εὐτυχῶς οὕτω τὸ πρᾶγμα, καὶ σπεύδω εὐθὺς ἀ-
μέσως νά διαλύσω — ἂν ὑπάρχη — τὴν ἀνησυχίαν

ταύτην τῶν ἀκροατῶν μου. Ὅσον καὶ ἂν ἤρη-
μώθη ὁ ἐλληνικὸς Παρνασσός, δὲν προέβη ὅμως
εὐτυχῶς ἢ ἐρήμωσις εἰς τοσοῦτον, ὥστε νά μέ-
νωσι μὲν ἄνευ ἐργασίας οἱ ἑκάστοτε ἀγωνοδίκαι,
νά κινδυνεύωσι δὲ οἱ ἀκροαταὶ των ν' ἀπέλθωσι
κενοὶ πάσης ποιητικῆς ἐστιφάσεως.

Δὲν ἔχει μὲν ἀληθῶς ὁ ἐφετεινὸς ἀγὼν νά ἐπι-
δείξῃ τὸ ἀφθονον θέρος τοῦ πρὸ δύο ἐτῶν τὸ πρῶ-
τον τελειθέντος, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐλαττοῦται πολὺ
τῆς περυσινῆς εὐφορίας. Ἄντι τῶν πεντήκοντα
καὶ τεσσάρων ποιητῶν τοῦ 1889 καὶ τῶν ἐπτὰ
καὶ τριάκοντα τοῦ παρελθόντος ἔτους, εἰκοσιεννέα
μόνον κατήλθον ἐφέτος εἰς τὸν ἀγῶνα. Θὰ ἐλέγο-
μεν δὲ τριάκοντα, ἂν συνηνοῦμεν νά διχοτομή-
σωμεν ἕνα τῶν ποιητῶν — τὸν γράψαντα τοὺς
Ἄστéρας — συμφώνως πρὸς τὴν ἔγγραφον ἐπὶ
τούτῳ παράκλησιν, ἢν ἀπηύθυνεν εἰς τοὺς κριτάς,
ὅπως ἀνοίξῃ οὕτω τὰς πύλας τῆς κρίσεως εἰς τοὺς
χιλίους καὶ τετρακοσίους τοῦ στίχους.

Τῶν εἴκοσι καὶ ἐννέα τούτων ἀγωνιστῶν τὰ
ἔργα φέρουσι τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς:

- 1) Γλαύκεια ἄσματα.
- 2) Συλλογὴ διαφόρων λυρικῶν ποιημάτων.
- 3) Ὁ σύγχρονος Ἕλληνας.
- 4) Ἡ εὐκολογέλαστη καρδιά.
- 5) Τὸ τελευταῖόν τοῦ ὄνειρον.
- 6) Φτερουγίσματα.
- 7) Λυρικά.
- 8) Νέφη.
- 9) Τὰ λουλούδια μου.
- 10) Τὰ στολίδια τοῦ ποιητοῦ.
- 11) Βάκχος καὶ Μαινάδες.
- 12) Οἱ καρποὶ τῆς Μούσης μου.
- 13) Καρδιά καὶ στίχοι.
- 14) Λευκάνθεμα.
- 15) Διάβαινε κάσμε.
- 16) Εἰκόνες.
- 17) Μνήματα.
- 18) Παλαιαὶ γνωριμιαίς.
- 19) Ἡ δρόσος τοῦ ἔαρος.
- 20) Ἄρμονιαίς.
- 21) Ἡ Φῶτος.
- 22) Τὸ Μανσεῖον τῆς ψυχῆς.
- 23) Στίχοι ἐλευθεροί.
- 24) Ἄστéρες — εἰς δύο χωριστάς συλλογάς.
- 25) Τὸ συρτάρι μου.
- 26) Ἀγάπης λόγια.
- 27) Καρδιά καὶ μένη.
- 28) Ὁ καθρέφτης τοῦ Πύργου μου, καὶ
- 29) Θάλασσα.

Καὶ πῶς λοιπόν; θέλετε βεβαίως ἐρωτήσῃ·
τριάκοντα ὄλαι συλλογαὶ λυρικῶν ποιημάτων
ἐστάλησαν εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ τολμῶσιν οἱ κρι-
ταὶ νά μελαγχολῶσιν ἐπὶ τῇ δῆθεν ποιητικῇ ἀ-
φορίᾳ τοῦ πνευματικοῦ ἀγροῦ τῆς Ἑλλάδος; Καὶ
ἀπαντᾷτε βεβαίως καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς: Μεγάλη

τῶν κριτῶν ἢ δυσκολία, καὶ μεζίων ἢ ἀπληστία.

Θὰ εἶχον βεβαίως δίκαιον οἱ οὕτω ἀποροῦντες, ἂν τὸ ποῖόν τῆς τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος ποιητικῆς ἐσοδείας ἀνταπεκρίνοιντο πρὸς τὸ ποσὸν αὐτῆς. Ἀλλὰ «πολλοὶ μὲν ναρθηκοφόροι, Βάκχοι δέ τε παῦροι» κατὰ τὴν παλαιὰν παροιμίαν. Ἄφθονος σχετικῶς εἶνε ὁ στίχων θερισμός, πτωχὴ ὅμως ἢ ποιητικὴ συγκομιδὴ. Ἐκ τῆς μακροῦ ὁρμαθοῦ τῶν ποιητικῶν συλλογῶν, ἃς πρὸ μικροῦ κρηθμήσαμεν, ὀλίγα μόνον δύνανται νὰ καταστῶσι λεπτομεροῦς λόγου ὑποκείμενον, καὶ τῶν ὀλίγων δὲ τούτων ἐτι ὀλιγώτεροι παρέχουσιν εὐφήμου κρίσεως ἀφορμὴν. Περὶ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν, — τοιαῦται δὲ εἶνε αἱ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τοῦ ἀπαγγελθέντος καταλόγου μέχρι τοῦ πρώτου καὶ εἰκοστοῦ συμπεριλαμβανομένου, — οὐ δεῖς δυστυχῶς δύναται νὰ γείνη σπουδαίας ἐπικρίσεως λόγος, ὁσηνῆποτε καὶ ἂν ἔχῃ τὴν ἐπιεικῆ διάθεσιν οἱ κριταί. Πάντα ταῦτα τὰ ποιητικὴν μόνον πρόσχημα περιβεβλημένα ἀγωνίσματα εἰσὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πεζολογήματα στιχηρά, πλήρη τῶν κοινῶν καὶ τούτων κακῶς ἐκπεφρασμένων, κενὰ μὲν ποιητικῶν νοημάτων, πλήρη δὲ λέξεων ἠχηρῶν καὶ πολυσυνηθέτων, πτωχὰ τὴν φαντασίαν καὶ πενιχρὰ τὸ αἰσθητικόν, ἄστοχα περὶ τὴν ἐρμηνείαν καὶ γλωσσικῶς πάντῃ ἀκατάστατα. Πολλὰ μὲν αὐτῶν φέρουσι κατάδηλον τὸν τύπον παιδικῆς θεματογραφίας, ἄλλα δὲ εἰσὶν ἀναμφισβήτητα γεννήματα διανοίας ἀώρου, ἐν ἧ φάνεται δυσπαλλάκτως χρονίζουσα ἢ ποιητικὴ ἐκείνη πλάνη, ἣν πάσχει συνήθως — ὡς ἀναπόδραστον ἐξάνθημα — ἡ νεανικὴ ηλικία. Τούτου ἕνεκα οὔτε λεπτομερῶς ἐνόμισαν ἀναγκαῖον ν' ἀσχοληθῶσιν οἱ ἀγωνοδίκαι περὶ τὴν κρίσιν ἢ κάλλιον εἰπεῖν περὶ τὴν κατάκρισιν τῶν γυμνασμάτων τούτων, οὔτε ὁ ἐπιτραπέσις τὴν εἰσῆγησιν τῆς κρίσεως αὐτῶν φρονεῖ, ὅτι δύναται νὰ τῷ συγχωρηθῇ τοσαύτη τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν κατὰ ῥησις, ὥστε νὰ κηδεύσῃ ἐκάστην τῶν συλλογῶν τούτων δι' ἰδίας νεκρωσίμου ἀκολουθίας καθῆκόν του δὲ μᾶλλον ὑπολαμβάνει, ὡς ἡ περὶ τῆς δημοσίας ὑγείας ἐν ὄρα ἐπιδημίας μεριμνῶσα διοικητικὴ ἀρχή, νὰ ἀμαξεύσῃ ἀθρόον τὸν ποιητικοφανῆ τοῦτον φορυτὸν εἰς ἓνα κοινὸν βόθρον, τοῦτο καὶ μόνον τὸ ἀπλοῦν ἀλλὰ βαθύσοφον γαλλικὸν λόγιον ἐπάδων ὡς ἐπικῆδειον εὐχὴν : il est si facile de s'en pas écrire.

Πρὶν ἢ μεταβῶμεν εἰς τὰ ἕνεκα τῶν ἀρετῶν ἢ καὶ τῶν κακιῶν αὐτῶν ἀξιώτερα λόγου ποιήματα τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος, ἀναγκαῖος ἐπιβάλλεται ἡμῖν ὁ σταθμὸς εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 27 ποιητικὴν συλλογὴν — ἢ λυρικὸν ποίημα, ὡς ὀνομάζει αὐτὴν ὁ ποιητής, — τὴν φέρουσαν τὴν ἐπιγραφὴν : «Καρδιά Καῦμένη».

Τὸ ποίημα τοῦτο εἶχε σταλῆ καὶ εἰς τὸν πε-

ρυσινὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν : «Ἐνα τραγοῦδι ἀπελπισμένο», καθ' ἃ μαρτυροῦσιν αἱ ἐν τῇ εἰσηγήσει τῆς κρίσεως αὐτοῦ παρατεθεῖται τότε στροφαί, αἱ ἀπραλλάκτως ἀπαντῶμεναι ἐν αὐτῷ καὶ ἐφέτος, ὧν πρώτη :

Τ' ἀηδὸν μ' ἀποξύνησε τὸ πλάνο
μὲ τὰ χαριτωμένα του λαλήματα,
κ' ἡ μάννα μου μὲ τὰ γλυκὰ φιλήματα,
ποῦ ἄφινε ἔς τὸ μέτωπό μου ἀπάνω.

Ὁ ποιητὴς δὲν ἠγχαριστήθη, φαίνεται, ἐκ τῆς ἐπιεικοῦς περὶ τῶν στίχων τοῦ κρίσεως τῶν πέρυσιν ἀγωνοδικῶν, οἵτινες δὲν ἠρνήθησαν εἰς αὐτὸν ποιητικὰ προσόντα ἀναμφισβήτητα, καὶ ἠθέλησεν ἴσως νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν εἰς τοὺς κριτὰς τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος. Ἀγνοοῦμεν, ἐννοεῖται, ἂν τὸ πέρυσιν «Ἀπελπισμένο τραγοῦδι» μετεγράφῃ ὀλόκληρον εἰς τὴν ἐφετεινὴν «Καῦμένην Καρδίαν», ἢ ἂν μετέβαλεν αὐτὸ καὶ κατὰ πόσον ὁ ποιητής. Ὅτι ὅμως γνωρίζομεν καὶ δυνάμεθα νὰ τὸν βεβαιώσωμεν, εἶνε ὅτι οὐδένα εὖρον ἀποχωρῶντα λόγον οἱ κριταί, ὅπως μεταβάλλωσιν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν τῶν πέρυσιν αὐτῶν συναδέλφων. «Ἡ μοροτορία, οἱ κοινοὶ τόποι καὶ ἡ ἀπιστία πεζολογία», ἅτινα ἐκρίθησαν πέρυσιν ὡς χαρακτηρίζοντα τὸ Ἀπελπισμένο τραγοῦδι, κατακλύζουσι καὶ ἐφέτος μέχρι πνιγμοῦ τὴν Καῦμένην Καρδίαν. Τὸ ὅλον ποίημα εἶνε μονότονος, μονόχορδος οὕτως εἰπεῖν ἐκ τετρακοσίων στίχων θρήνος ἐπὶ τῇ ἀπιστίᾳ ἐρωμένης, ἀλλὰ θρήνος ἀνιῶν μᾶλλον ἢ συγκινῶν. Ἀνὰ δὲ ὁ θρήνος οὗτος οὐ μόνον διὰ τὸ ἀπεραντον αὐτοῦ, τὸ τετριμμένον καὶ τὸ μονότονον, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ μὴ ἀληθές τοῦ ἐμπιέοντος αὐτὸν αἰσθήματος. Ὁ ποιητὴς δὲν φαίνεται ἀληθῶς πονῶν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν κατορθοῖ νὰ συμπονήσῃ αὐτὸν ὁ ἀναγνώστης του.

Si vis me flere dolendum est, εἶπεν ὁ Ὀράτιος, τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην κυροῖ ἀρνητικῶς ὁ ποιητὴς τῆς Καῦμένης Καρδιάς. Πολὺ κρεῖττον, ἀτιώτερον, ἐγκρατέστερον καὶ ἀκραιφνῆ βαρυσθυμίαν ἀποπνέον εἶνε τὸ προτασσόμενον τοῦ ποιήματος δεκατετράστιχον (Sonetto), «Ἀφιέρωσις εἰς τοὺς γονεῖς μου», ὡς ἐπιγράφει αὐτὸ ὁ ποιητής. Τὸ καλὸν τοῦτο ποιημάτιον ἔχει ὡς ἐξῆς :

Ἔσσις ποῦ μ' ὠδηγήσατε ἔς τὰ πρώτα βήματά μου
Ἀπὸ τῆς λύπης μακροῦ καὶ ἀπὸ κάθε πόνου,
Δεχθῆτε πρῶτοι σήμερα ποῦ σὲς ἀφιερῶνω
Ἀπ' τῆς ζωῆς τὰ βράσινα καῦμένη τὴν καρδιά μου.

Ἄδικα, μάννα, μούστελος μὲ μάτι δακρυσμένο
Κάθε σου εὐχὴ γιὰ δύναμι, ψυχὴ νὰ μ' ἀναβάσῃ
Μὲ τὴν πνοήν σου πρόσθανε τὸ μαῦρο πεπρωμένο.
Καὶ τὴν εὐχὴν σου πάγωνε ἔς τὸ δρόμο, πρὶν περάσῃ.

Ποτέ μου δὲν ἀπόκτησα ἐκεῖνο ποῦ ἀγαποῦσα,
Καὶ πάντοτε ἐσκόνταψα ἔς τὸ δρόμο ποῦ τραβοῦσα
Λές καὶ λιθάρη ἔγεινε ἢ καθ' εὐχὴν σας ἴμπρός μου.

Τὴν τρυφερὴ μου τὴν καρδίᾳ πληγώσανε τὰ πάθη,
Ἐγὼ τὸ βῆδος ἐγνώρισα ἀπ' τὸ πικρὸ του ἀγκάθι,
Καὶ λύπη ἔγεινε γιὰ μὲ κάθε χαρὰ τοῦ κόσμου.

Ἄν ἡ Καῦμένη Καρδιά ἀπετελεῖτο ἐξ ὁμοίων πρὸς τοῦτο ποιημάτων, ἀλλοῖα βεβαίως θὰ ἦτο ἡ τύχη τῆς.

Τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 24 συλλογὴν: «Ἀστέρες» διήρυσεν ὁ ποιητὴς εἰς δύο ἴσα περίπου μέρη, ἐξ ἑπτακοσίων στίχων ἕκαστον, συμβιβάζων οὕτω τὴν γοιμότητα αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὄρους τοῦ ἀγῶνος, καὶ παρκακλῶν ἐν προοιμίῳ νὰ κριθῶσιν ἀμφοτέραι αἱ συλλογαὶ «ὡς ἔργα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ». Τοῦτο πράττοντες οἱ κριταί, δὲν δύνανται νὰ καταστειλώσιν τὴν ἀπορίαν: διατί ἄρα γε ὁ ποιητὴς, ἀντὶ ν' ἀποστείλῃ χιλίους τετρακοσίους στίχους εἰς τὸν ἀγῶνα — ἐξ ἀσυναρτήτων διστίχων ἀποτελουμένων — δὲν ἀπέστειλε μόνον τὸ ἡμῖν, ἀπαρτιζὼν αὐτὸ ἐκ τῶν καλλίστων; Εἰς τὴν ἀπορίαν ταύτην ἀπαντᾷ ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων τούτων τοῦ προοιμίου του: «Οἱ Ἀστέρες, λέγει, δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ συνήθη ποιητικὰ ἔργα, ἀλλ' ἔργον πρωτοφανές, δι' οὐ ἀνοίγεται νέος εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν ὁρίζων. Οἱ Ἀστέρες εἶνε διστίχα ἀνεξάρτητα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ καὶ ἐν σχέσει μεταξὺ τῶν τοιαύτη, ὥστε ἀποτελοῦσι τὸ σύνολον νέου ποιητικοῦ σπυροῦματος: ὁ ποιητὴς τῶν Ἀστέρων ἠδυνήθη διὰ τῶν στίχων του τούτων, τὰ ὅποια διήρυσεν εἰς 24 μέρη, νὰ συνδέσῃ ὅλα τὰ τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶδη εἰς τοῦτον τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἀπαρτιζῶσιν ἐν συνόλῳ νέου εἶδους. . . ἔπος, τὸ ἔπος τοῦ πνεύματος ἢ τὸ τοῦ ἀνθρώπου βίου». — Ἐκ τῶν λόγων τούτων καταφαίνεται, ὅτι ὁ ποιητὴς, καίτοι ὑπερεβδομηκοντούτης, ὡς ὁμολογεῖ περαιτέρω, διατελεῖ οὐχ ἦττον ἐν μακαρίᾳ νεκρικῇ φαντασιώσει περὶ τοῦ ποιητικοῦ του ταλάντου. Τοῦτο δὲ κυρῶ ἐκφανεστέρων ἐπιφέρων, ὅτι σκοπὸς αὐτοῦ ἀγωνιζομένου δὲν εἶνε, «οὔτε τὴν δάφνην τοῦ νικητοῦ ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς πτερουγίζοντας σήμερον νεοσσοὺς τοῦ ποιητικοῦ ὀρνιθῶνος, οὔτε τὸ χρηματικὸν βραβεῖον νὰ τοῖς [sic] ἀραρπάσῃ δίκην ἱέρακος, διότι ἡ δάφνη, λέγει, ἥτις θὰ στέψῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, εἶνε ἄλλη». Διατί λοιπὸν ἀγωνίζεται; ἴσως ἐρωτήσῃ τις. Καὶ εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ περαιτέρω ὁ ποιητὴς τῶν Ἀστέρων: «Θέλει, λέγει, νὰ ἀποφανθῶσιν [οἱ κριταί] ὅποῖαν πρέπει νὰ καταλάβῃ θέσιν οὐχὶ μεταξὺ τῶν ἤδη ἀγωνιζομένων, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ συναδέλφων». Ὁ ποιητὴς φαίνεται οὕτω παρὰδοξα φαντασιούμενος οὐχὶ μόνον περὶ τῆς ποιητικῆς αὐτοῦ ἀξίας, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν κριτῶν. Οὗτοι ὅμως, λυπούμενοι, ὅτι πλὴν τῆς ὀρισμένης εἰς αὐτοὺς ἐντολῆς, δὲν ἐπετρέπησαν καὶ γενικωτέρων τινὰ ἐπὶ τοῦ νέου ἑλληνικοῦ Παρνασσοῦ τελεταρχίαν, ἀκοῦν-

ται κατ' ἀνάγκην νὰ ἐκφέρωσιν ἀπλῶς τὴν ἐπὶ τῶν Ἀστέρων κρίσιν των.

Οἱ Ἀστέρες ἀποτελοῦνται ἐξ 688 διστίχων, ἀσχετῶν καὶ ἀσυναρτήτων πρὸς ἄλληλα, πραγματευομένων δέ, δίκην ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, περὶ πάσης ὕλης καὶ παντὸς ἀντικειμένου. Θεὸς καὶ δημιουργία, ἥλιος καὶ ἀστέρες, ἄνθρωπος καὶ ζωὴ καὶ θάνατος, Ἑλλὰς καὶ Παρθενών, Χριστὸς καὶ ἄγγελοι, ἦρωες τοῦ ἀγῶνος καὶ τύγχεροι. Ἑλληνας, ἀμαρτωλοὶ καὶ ἐνάστετοι, ἄνθη καὶ πτηνά, ἔρος καὶ οἶνος, μέλη τοῦ σώματος καὶ μέση τῆς οἰκίας, πάντα ταῦτα καὶ ἄλλα ἐπιπολλὰ καὶ δυσἀρίθμητα ἀποτελοῦσι τὸ ὑποκείμενον τῶν διστίχων τούτων, ἅτινα καὶ τὴν διάθεσιν ἐπι καὶ τὴν μορφήν καὶ τὴν γλῶσσαν ἔχουσι ποικίλην καὶ διάφορον. Ἄλλα μὲν αὐτῶν εἰσὶ σοβαρά, ἄλλα δὲ εὐθυμα. ἄλλα ἐλεγειακά καὶ βαρῦθυμα, ἄλλα σατυρικά καὶ παιγνιώδη, μέχρι καὶ λογοπαιγνίων ἐπι συγκαταβαίνοντα. ἄλλα ἐκ θρησκευτικῆς ἐμπνεόμενα συντριβῆς, ἄλλα δὲ καὶ εἰς ἀστειότητος ἀτόπου περὶ τὰ θεῖα ἐκτροπέμενα. Τινὰ μὲν τούτων εἰσὶ γεγραμμένα εἰς γλῶσσαν καθαρῆσαν. — οὐχὶ ἄψορον γραμματικῶς — ἄλλα δὲ εἰς δημώδη, καὶ ἄλλα εἰς τὸ περίεργον ἐκείνο κράμα, περὶ οὗ βραδύτερον θελογμεν λάθει ἀφορμὴν νὰ λαλήσωμεν ἐκτενέστερον. Ἐν ὅμως εἶνε τὸ κύριον τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν χαρακτηριστικόν: ποιητικὴ πτωχεία. Σπανίως ποῦ καὶ ποῦ κατορθοῖ ὁ ποιητὴς νὰ διατυπώσῃ διὰ τοῦ διστίχου του ἀρτιμελῆ καὶ εὐμορφον καινὴν τινα ἢ καινοφανῆ ποιητικὴν ἰδέαν, οἷα καὶ μόνη δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τοῦ διστίχου τὴν ὑπαρξίν. Συνήθως ὑποκείμενον τῶν διστίχων του εἶνε ἰδέαι κοινόταται, ἀλήθειαι τετριμμένα, ἢ καὶ παραδοξολογήματα περίεργα, ἅτινα ἴστανται μὲν ὄρθια στηριζόμενα ἐπὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ἀλλὰ καταπίπτουσιν εἰς κόβιν, ἂν τις θελήσῃ νὰ γυμνώσῃ αὐτὰ τοῦ στιχοργικοῦ των περιβλήματος. Τοιαῦτα, ἐκ πολλῶν ὀλίγα, τὰ ἐπόμενα διστίχα:

(57) Θαυμάζω φανταζόμενος τὴν Ἰδὴν καὶ τὸν Δία
θεὸν ἐκεῖ ζυγίζοντα τὰς τύχας τῶν ἐν Τροίᾳ.

(67) Ὅσακις 'ς τὸν Ἑλλησποντον ἐπάνω ἀνατέλλει
ἡ βοδοδάκτυλος αὐγὴ, νομίζ' ὅτ' εἶν' ἡ Ἑλλήν.

(75) Αἰῶνας ἀναστέναιζε ἡ γῆ μας δουλωμένη,
καὶ τὴν ἐσφιχταγκάλιαζαν οἱ ποταμοὶ θλιμμένοι.

(132) Νὰ ἤμουν ἦθελ' ἄριστος ζωγράφος τοῦ αἰῶνος,
νὰ ζωγραφίσω εἰς χαρὸν τοὺς ἄνδρας τοῦ ἀγῶνος.

(152) Ἐπάνω 'ς τὴν Ἀκρόπολι μεσάνυχτ' ἀνεβήτε,
εἰς τοὺς καιροὺς ἂν θέλετε τῆς δόξης νὰ βρεθῆτε.

καὶ τὰ δύο ταῦτα, παραδοξότατα πάντων, ἐπιγεγραμμένα ὡς γνωρίσματα ἐπὶ τῶν δύο τευχῶν τῶν Ἀστέρων:

Με τοὺς αὐλοὺς εἶνε διπλοὺς καὶ πολλαπλοὺς ὁ πλοῦς μου,
 ἂν τ' ἄστρ' ἀστράπτουν καὶ βροντοῦν, ταράττουν τοὺς
 [ἔχθρους μου

Σὺ ὅστις φῶς ὀρέγεται καὶ λίμψιν ἤδη, στήθι,
 καὶ ἄνθη ῥίπτων ὕψωσον δύο ἡλίων στήθι.

Καὶ ὅμως, παρὰ δόξον ἀληθῆς, ἐν μέτῳ τῆς
 ἀχμηρᾶς αὐτῆς ἐρήμου, ἧς τὴν ἀμμόωδη κοινο-
 τοπίαν οὐχὶ σπανίως ποικίλλουσιν ἄκανθαὶ νοη-
 μάτων αἰνιγματωδῶν καὶ διεστραμμένων, ἀ-
 παντᾶ τις ἐνίοτε ἰδέεαι εἰς τυχεῖς, ἀρτίαι, καὶ
 οὐχὶ ἀδεξιῶς ἐκπεφρασμέναις. Τοιαῦτα, ἐν παρα-
 δείγματι, τὰ ἐπόμενα δίστιχα :

- (42) Ἡ λύρα δίπλα πάντοτε εἰς τὸ τουφέκι στέκει·
 ἡ λύρ' ἀνάφτει τὴν καρδιά, κ' ἐκείνη τὸ τουφέκι
- (119) Τὰ κύματα ξεκίνησαν ἀπὸ τῆ Σαλαμίνα,
 κ' ἤρθαν νὰ ἰδοῦν τὸ πλοῖό σου καὶ σένα Μπου-
 [μπουλίνα.
- (188) Μιὰ θέλω διαμαντόπετρα ἔς τὸ στήθος σου νὰ
 [βάλω.
 κ' ἀπὸ τὸ δάκρυ τῆς καρδιᾶς δὲ βροίσκω κανέν' ἄλλο.
- (205) Νὰ ἤμουν ἤθελ' ἀπὸ μικρὸ προσκέφαλό σου,
 νὰ γέφυρα νὰ γλυκοφιλῶ κρυφὰ τὸ μάγουλό σου.
- (212) Δὲν ἤξερα βασιλικὸς πῶς εἶσαι ἔς τὸ περθῶλι,
 βασιλικὸς ἵπου ἀγαπᾶ νὰ τὸν χαϊδεύουν ὄλοι.
- (449) Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔδωκεν ἡ Δύσις τόσον τόπον,
 ὅσος ἀρκεῖ διὰ ταφήν, ὅχι ζωὴν ἀνθρώπων.

Ἄλλὰ τὰ τοιαῦτα δίστιχα εἶνε στάναια δυσ-
 τυχῶς, μόλις δὲ διπλάσια ἢ τὸ πολὺ τριπλάσια
 τῶν παρατεθέντων.

Ἐπειτα τὸ τέλος

Ο ΛΟΧΙΑΣ ΒΙΓΟΝ

Διήγημα

Ἦμιν δεκαεὶς ἐτῶν. Ὑπερέβην νῦν τὸ εἰκο-
 στὸν τέταρτον ἔτος, ἀλλ' ἐνθυμούμαι τὰ πράγ-
 ματα, τὰ ὅποια θὰ σὰς διηγηθῶ, ὡς ἂν συνέ-
 βησαν χθές. Ἦτο κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1814.
 Ἐπὶ δύο μῆνας ὁ ἐχθρὸς εἶχε κρατήσῃ τὴν μι-
 κράν μας φρουράν ἐν Σαλσβούργῳ πολιορκημέ-
 νην, ὡς ποντικὸν εἰς τὴν τρύπαν του. Ἦτο τρι-
 μερὲς χειμῶν. Χιῶν ἔπιπτεν ἀενάως. Τὸ ψῦ-
 χος καὶ ἡ πείνα ἦσαν πλέον δυσκαταγώνιστα
 καὶ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ ὁ πυρετὸς ἀπεδεκά-
 τισε τὰς τάξεις μας συγγότερον τῶν βολῶν του.

Διὰ νὰ θερμάνωμεν τὸ αἷμά μας, ἐτολμῶμεν
 ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰς ἐξόδους, ἀλλ' ἦτο
 κόπος μάταιος, διότι ἤλεθα κλεισμένους εἰς πύ-
 ρινον κύκλον. Οἱ πίπτοντες δὲν ὑπέφερον πλέον,
 καὶ οἱ ἐπιζῶντες ἐξυκολούθουν νὰ πλανῶνται με-
 τὰ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας. Εἰς τὴν ἐν τῇ πόλει
 οἰκίαν μας ἐμένομεν μόνον ἐγὼ καὶ ἡ μήτηρ
 μου. Ὁ πατὴρ μου ἦτο λοχίας καὶ σηκαιοφό-

ρος εἰς ἓνα τῶν λόχων, τοὺς ὁποίους οἱ πολῖται
 εἶχον σχηματίσῃ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς
 εἰσβολῆς.

Μίαν πρωΐαν ἦλθεν οἰκαδε, ἀφοῦ εἶχε πολε-
 μήσῃ δι' ὅλης τῆς νυκτός, καὶ περιπτυχθεὶς τὴν
 μητέρα μου ἠρώτησε διὰ τὸν Ἰάκωβον. Ἰάκω-
 βος ἤμην ἐγὼ — Ἰάκωβος Βιγόν. Τὸ ὄνομα τοῦ
 πατρός μου ἦτο Ἰωάννης. Ἡ μήτηρ μου ἀπήν-
 τησεν ὅτι ἤμην εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολήν,
 ὅπου αὐτὸς με εἶχεν εἰσαγάγῃ. Τὴν ἰδίαν στιγ-
 μὴν ἔφθασα με τὸ ὄπλον ἐπ' ὄμου καὶ με τὰς
 πυριτοθήκας εἰς τὴν μέσην, εὐτυχῆς διότι ἔζων
 με ὄλην τὴν δυστυχίαν τῆς ἐποχῆς, καὶ τερετί-
 ζων ὡς κορυθαλὸς τὸ ἄσμά μου. Ὁ πατὴρ μου
 προσήλωσεν ἐπ' ἐμὲ τὸ βλέμμα:

— Εἰπέ μου, παιδί μου, ἂν δὲν ἔμαθες ἀκόμη
 τίποτε ἐκ τῆς τέχνης τοῦ πολέμου.

Ἡ θάναθον ἐμαυτὸν λίαν ὑπερήφανον, καὶ ἀ-
 πεκρίθην:

— Πιστεύω, πατέρα.

Πράγματι, ἤξευρα ὅτι δὲν ὑπῆρχε κανεὶς εἰς
 δέκα λευγῶν ἀπόστασιν, ὅστις νὰ δύναται νὰ με
 διδάξῃ πῶς νὰ χειρισθῶ καλλίτερον τὸ μικρὸ
 μου τουφέκι.

— Νὰ ἰδῶ πῶς ἡμπορεῖς νὰ στέκεσαι εἰς
 προσβολήν, εἶπεν ὁ πατὴρ μου. Πολὺ καλὰ.
 Τώρα, ἐτοιμάσου εἰς ἔσθρον.

Ἐατύπησα διὰ τοῦ κοντακίου τόσον μανιω-
 δῶς, ὥστε ἐν τῇ θερμῇ τῆ ἐνθουσιασμοῦ μου
 ἠσθάνθην ὅτι ἠδυνάμην νὰ ὑδηγήσω ἔσθρον κατὰ
 τῶν κωδῶνων τοῦ κωδωνοστασίου τῆς μητρο-
 πόλεως.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ πατὴρ μου, πολὺ καλὰ.

Εἶτα ἐσιώπησα, μέχρις οὗ ἡ μήτηρ μου με-
 τέβη εἰς τὸν θάλαμόν της, ὅτε με ἔσυρε πλη-
 σίον του καὶ εἶπε προσηλῶς:

— Ἄκουσε, παιδί μου, ὁ ἐχθρὸς ἐφόνευσε πολ-
 λούς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας, ἐν οἷς καὶ τὸν ὑπο-
 λοχαγὸν Ρενάρ, κ' ἐκτὸς τούτου ἕως ἑκατὸν εἶνε
 πληγωμένοι. Ὁ καλλίτερος σκοπευτὴς τοῦ λόχου
 μας — γνωρίζεις τὸν σκοπευτὴν Λαζοῦ — ἔ, λοι-
 πόν, ἔχει δύο σφαίρας εἰς τὸ στήθος του. Πρέ-
 πει νὰ εὐρωμεν ἄλλον. Εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ
 καθεὶς πρέπει νὰ εἶνε πρόθυμος νὰ κάμῃ ὄλον
 τὸ χρέος του· θέλεις νὰ λάβῃς τὴν θέσιν του;

Ἡ καρδιά μου ἐγέμισεν ὄλον τὸ στήθος μου
 καὶ ἐπρόλαθε τὴν ἀπάντησίν μου. Δὲν ἤξευρα
 ἂν ἦτο ὅπὸ χαρὰν, ἀλλὰ βέβαια δὲν ἦτο ἀπὸ
 φόβον. Ἡ ἡμέρα παρήλαθε. Τὴν νύκτα ἐκείνην,
 ἐνῶ ἡ μήτηρ μου ἐκοιμᾶτο, ὁ πατὴρ μου με
 τὴν καρδίαν ἐπὶ τοῦ ὄμου του, κ' ἐγὼ με τὸ
 τουφέκι μου εἰς τὴν ῥάχιν, ἀνεχωρήσαμεν διὰ
 τὸ στρατόπεδον. Οὕτω ἔγεινα στρατιώτης.
 Ἐπὶ ἓνα μῆνα ὄλα ἐπήγαιναν καλὰ. Ἐκαμνα
 κατ' ἀρχὰς μικρὰς ὑπηρεσίας, χωρὶς νὰ κάμνω
 συγγὴν ἐπίδειξιν τῆς εὐστοχίας μου. Τοῦτο δὲν